

Klic TRIGLAVA

želi
VESELO VELIKO NOČ

LETO VI.

30.marca 1953.

ŠTEV.114.

ZBLIŽEVANJE

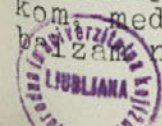
Ne bi bilo stvarno, če bi nedavni Titov londonski obisk, kakor tudi njegovo zблиževanje z Zapadom sploh, gledali z očmi emigranta, ki ne vidi nič in ne sliši nič, temveč le čaka, da bo Tita odneslo. V teku časa mora biti pri tem nujno razočaran. Kot stvari stoje, ni mogoče pričakovati, da bo Zapad, kot posebljenje vsega dobrega, odstranil Tita emigraciji na ljubo ali da zadosti moralnim in demokratičnim načelom. Načelo stare diplomacije, da se domače zadeve tujcev ne tičejo, je močnejše. Tito se po sporu z Moskvo utrjuje in si pridobiva na Zapadu prijateljev. V velikem sporu med Vzhodom in Zahodom stoji Jugoslavija nekoliko ob strani, a na strani Zapada. Na sledečih straneh obširno poročamo, kako gledajo Angleži na to zadevo. V tem širnem svetu se ne bomo znašli, če ne bomo poznali stališča tujcev do naših vprašanj in če ne bomo temu primerno prilagodili svojega delovanja.

Brez posebnega haska bi bilo poskušati razlagati, da je Tito le mladen zaveznik. Seveda, bodo rekli, dobro vemo, da nas družijo le interesi. Potrata časa bi bilo razlaganje, da spor z Moskvo ni resničen. Vsak dan sproti, ki mine, bi nas postavil na laž. Če proti Titu nimamo boljših razlogov, bi tudi tega raje pustili pri miru. Predvsem ne smemo živeti v pravljicnem svetu, kjer bo kraljevič-Zapad posekal zmaja-Tita in pošiljal kraljično-Jugoslavijo. Ne bo nam škodovalo, če bomo gledali stvarnosti v oči.

Pri tem ni nobenega vzroka za obup. Kajti spet ne smemo jemati za merilo begunce, temveč se moramo predvsem ozirati na narod v domovini. Več sili moramo biti vsakega olajšanja, ki ga je ta deležen. Ne delamo si sicer utvar, da bo Tito uvedel toliko svobodčin, da si bo izpodžagal veje, na kateri sedi. Toda presneto zakrknjeno srce bi moral imeti, kdor bi ne bil vesel, da kmetov ne bodo več silili v zadržuge, da ubirajo v gospodarstvu pametnejša pota, da se v trgovinah več dobi in da je življenje postalo nekoliko znosnejše. Vse to ne spremeni bistvenega zla režima, o čem pa življenje našim ljudem. Prav gotovo moremo najti vzrokov za to izboljšanje prav v stikih z Zapadom.

Jugoslavija ni več obdana s kitajskim zidom in radovednih zapadnih oči ni mogoče prisiliti k mižanju. V tej ali drugačni obliki pride do kritike. Nanjo celo uradna Jugoslavija ne more molčati, saj smo večkrat opažali, kako si je prizadevala, da bi izgledala lepša in privlačnejša. Lep primer so protesti, ki so jih dvignili britanski katoličani zaradi verske nesvobode. Titu so bili, milo rečeno, neprijetni. Kajti opravljanje ima z deželami, v katerih javno mnenje k sreči nekaj zaleže. Ubirati bi moral vsaj na zunaj drugačne strune in pri tem rad ali nerad popuščati tudi na znotraj.

Protesti v svobodnem svetu imajo še drugo vrednost, poleg drezanja k izboljšanju v notranjem pogledu, ki je večkrat zelo počasno. Vse zблиževanje z Zapadom je namreč silen udarec za domoljube v domovini, ki slabše poznajo okoliščine in vidijo le zunanje sadove: čaščenje v Londonu in podobne zadeve. Peša jim upanje, da bo nekoč bolje in izgubljajo vero v demokracijo. V času, ko se vsa komunistična državna zgradba trudi, da bi obdelala mladino po svojem kopitu, je to še slabše. Vse pritožbe tujcev proti nerazumevanju socialnega reda, proti vatikanskim zarotnikom, med katerimi so tudi anglikanci, in podobni nesmisli vplivajo kot brazila na duševne rane teh domoljubov.

Pogosto slišimo, da je Jugoslavija odprta knjiga in zgoraj smo zapisali, da zapadnim kritikom ni mogoče zapreti oči. Kljub temu je potrebno poznanje jezikov in naših razmer, da bi jo mogel pravilno razumeti. Po leg tega je Tito zelo spreten s svojo propagando in opravičuje odurne poteze svojega režima z opravičili, ki jim nepoučeni in naivni nasedejo. Prav javna razprava pred Titovim obiskom je pokazala, koliko je take nevednosti in naivnosti. Saj titovski prijatelji ne poznajo niti pravo vernih komunističnih izjav. Še mnogo dela je potrebnega na tem polju.

DEMOKRATI

Kar se tiče prikazovanja današnje jugoslovanske stvarnosti, so socialisti v mnogo bolj ugodnem položaju kot katerakoli druga še tako številna skupina politično delujočih jugoslovanskih beguncev. Priborili in doslej obdržali so si mednarodni forum, kjer se njihov glas sliši in tu di, kot smo zadnjič omenili, nekoliko upošteva. Njihova naloga v Socialistični internacionali ni lahka. Opravka imajo s skrajnimi levičarji, kot jih najdemo v britanski laburistični stranki, kakor tudi z jugoslovanskimi komunisti, ki so jih usta polna "socializma" in morejo spodnesti tla jugoslovanskim demokratičnim socialistom s perverzno dialektiko in izkoriščanjem ugodnega položaja Jugoslavije. Vloga socialistov beguncev je dokaj težavna in odgovorna. Kaj hitro bi izgubili svoje socialistične zaveznike, če bi se vdajali zanesenim besedam in zapirali oči pred stvarnostjo. Njihovo stališče je od vsega začetka pomenjalo malo revolucijo v miselnosti jugoslovanskih beguncev. Vplivajo, da bi bila titovščina boljše in točneje poznana.

Kljub obstoju "velike evropske krščanske demokratične organizacije" 'Nouvelles Equipes Internationales', čije sestrška organizacija je Krščansko demokratična zveza srednje Evrope, njenega glasu v tem okviru nismo dosti čuli. Opazen je bil molk glede slovenskih manjšin v Italiji in Avstriji, ki sta pod demokrščanskimi vladami. Zakaj ne bi Zveza tudi založila svoj vpliv, ko gre za očitno kršitev krščanskih načel, kot ga glede komunizma in ko že izkoristi marsikatero priložnost, da pokadi svojim evropskim krščansko-demokratičnim tetam?

Novo osnovana Zveza demokratičnih Srbov, Hrvatov in Slovencev je po devetmesečnem molku objavila drugo angleško-francosko številko "Jugoslovanskega vestnika". Prezgodaj je, da bi mogli soditi o odmevu, četudi je bilo mogoče zabeležiti nekaj ugodnih sprejemov ob 1. številki lani pomlad. Gotovo pa je, da je vestnik toliko več vreden, kolikor manj bo emigrantskih političnih naukov Zapadu in kolikor več bo dokumentiranega in pametno obdelanega gradiva iz titovine. Dejstva iz domovine, ki jih dnevno srečujemo po komunističnem tisku, so sama tako zgovorna, da morajo slepemu odpreti oči.

KLIC TRIGLAVA

53, Bucks Hill, Chapel End,
Nuneaton, Warwickshire

Izhaja 1. in 3. ponedeljek v mesecu.

"KRIŽA TEŽA IN PLAČILO"

Daleč proč od svoje škofije je 9. marca obhajal sedemdesetletnico rojstva ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. "Varen in brezskrben v božji dlani" ne toži nad izgnanstvom ampak stremi, da "ne bi zdrknil iz te dlani".

Vsi viharji, ki so se znesli nad slovenskim narodom v času sovražne okupacije in rdeče revolucije, so neločljivo povezani z njegovim nastopom. Politiko je pustil drugim; sam je kot duhovni oče učil in opozarjal na usodne zmote materializma in komunizma, pomagal vsem, ki so ga prosili pomoči, posredoval in miril, kjer je vladala nesloga. Bog ve, "zakaj je z menoj tako".

Kaj vse so komunisti poskusili med okupacijo, da bi se jim približal in da bi ga potem mogli podlo izkoristiti! Vendar se jim ni vdal, ni nasedel vabečim besedam; zato mora pač danes podobno kot njegov veliki predhodnik Baraga, misijonariti od vzhoda do zahoda, od severa do juga. Nosi svoj križ, da bo nekoč prejel božje plačilo.

SENCA DIKTATORJA V LONDONU

London, 21. marca.- Od našega dopisnika

Pristaniški delavci so mahali in Tito je skozi daljnogled opazoval London, ko se je v ponedeljek vozil v motornem čolnu po Temzi proti Westminsteru. Vsi mostovi, pod katerimi je plul, so bili prazni, le stražniki so stali na njih. Izpraznjeno je bilo tudi obrežje, kjer se je izkrcal v senci Big Bena, tako da so gledalci bili prisotni le "v duhu", kot je nekdo poročal. Čim je Tito stopil na suho in se rokoval s kraljičinim možem, g. Churchillom in drugimi, so mu pomolili pod nos mikrofona, nataknil je očala in bral pozdravni govor.

Ko si je ogledal častno četo, je zlezel v neprebojni avto in hitro so ga odpeljali v Churchillovo uradno bivališče, medtem ko je nekdo v ozadju spustil magnezijevo baklo, ki je napravila oblak dima. Policistov je mrgolelo v uniformah in civilu. Prvi vzklik je Tito doživel, ko je položil venec na spomenik Neznanemu junaku. Nek mladenič je ploskal in vzklikal "Heroj Tito!" in majhen fantek je pritegnil. Nato se je spet naložil v neprebojni avto in s številnim spremstvom policistov na motorjih odropotal v poslaništvo. Londončani zlepa niso videli toliko policije peš, na konjih in na motorjih in so jim manevri vsaj v tem oziru bili všeč, čeprav so jim kratili sveto pravico, da od blizu zijajo tujo veličino, kot je navada. Ukrepi so bili za London nekaj izrednega, čeprav so po jugoslovanskem mnenju "običajni povsod", kamor pridejo tuje osebnosti. V naslednjih dneh se je parkrat zgodilo, da je bilo stražnikov več kot gledalcev. Vselej so ustavili ves promet, ko se je bližal Titov spreved s spremstvom na motorjih. Koder je pričelo mrgoleti policije, so ljudje brž vedeli, da pričakujejo Tita. Tako so se vselej nabrali, da vsaj od daleč napasejo radovednost, čeprav nikdar ni bilo v naprej javljeno, kakšen je program obiska. Londončani so bili nad takšno varnostjo začudeni, počasi jim je začela presedati ("Saj nismo morilci!"). Rahlo se jih je dotaknila senca diktatorstva in rahlo jih je zazebljo, da je njihova policija tako sposobna v te vrste ukrepah. "Nikdar nisem mislil, da bom doživel kaj takega v Angliji!" je nekdo dejal.

Proletarci vseh dežel, oblecite frak!

Naslednji dan je Tito na hitro pogledal Britanski muzej in Tower, kjer se je najbrže precej spoznal na srednjeveške temnice in prostore za sekanje glav. Nato se je preoblekel v uniformo in šel na kosilo h kraljici. Nato se je preoblekel in odšel v Londonski pokrajinski svet, ki upravlja največje samoupravno telo. Po kratkem govoru se je spet preoblekel v jugoslovanski ambasadi, da je odšel na večerjo k zunanjemu ministru. Nekateri časopisi so zabeležili, da se rad preoblači, ker je v mladih dneh nosil slabe obleke. Kosil in večerij je bilo še več do konca tedna. Sabo je pripeljal 120 zabojev pijače.

Tretji dan je bilo uradno dovoljeno vedeti za njegovo bivališče. Vlada je najela zanj bivši kraljevski letni dvorec, izven Londona v velikem parku. **Sedanja posestnica** je zelo bogata katoličanka, ki je poleg bazena napravila v dvorcu tudi kapelo.

Poleg ministrov, ki so imeli s Titom česte razgovore, so prišli z njim v najožji stik gostje na sprejemih v poslaništvu, kjer jih je bilo preveč, da bi se mogli razgovarjati kaj resnega. Tudi laburistično vodstvo mu je priredilo v petek kosilo v parlamentu in kasneje je na poslaništvu sprejel konservativne poslance, ki so se dotaknili tudi najkočljivejšega vprašanja - zatiranja vere. Zunanji tajnik Popović je govoril poslancem na sestanku Medparlamentarne zveze, kjer je izrazil prepričanje, da bo Stalinova smrt povzročila krizo in zanikal preganjanje katolikov. V petek je francoski odgovarjal na novinarski konferenci na običajno ploho vprašanj od Trsta do zvez z Anglijo in položaja katoličanov.

V soboto je Tito odšel, kakor je prišel, po Temzi. Vsi so bili zadovoljni. G. Churchill se je nedvomno oddahnil. Tako so se gotovo tudi policisti, ki so baje stražili kanale.

ALI JE TITO PRODAJAL TRST ?

V razgovorih, ki jih je imel Tito v Londonu z angleškimi vrhovi, so sodelovali zunanje politični in obrambni strokovnjaki. Jasno je, da sta obe plati v onem delu Evrope, ki ga ograža vrsta satelitov, tesno povezani. Jasno je tudi, kaj Titovci žele od Angležev poleg priložnosti, da se razkazujejo v njihovi družbi in kažejo svetu, kako so si pomagali naprej. Poleg gospodarskih pomoči, ki bodo v glavnem morale priti iz dežel dolarjev, čeprav morejo pomagati tudi funti sterlingi z ugodnimi pogodbami, kot je ena že sklenjena, rabi Jugoslavija moderno orožje, ki ga sama ne more izdelovati, naj reče kar hoče. Videli bomo, če bodo Angleži pričeli odlagati v Jugoslavijo Meteorje in Vampirje, najstarejša jet letala na svetu, ki jih sami kmalu ne bodo več rabili.

G. Churchill si nedvomno mane roke, da medvojna stava na Tita koncepcij ni bila tako zgubljena. Silno mu prija, da ima britanski ugled v enem delu sveta še visoko ceno. Sijajno se zdi, da Britanci vodijo svojo politiko za ohranitev miru, ne da bi čakali na ameriške bratrance. Tito je izrabil vse te točke ponosa, ko je rabil nekoga, da se prisloni. Pri tem utegnemo videti v kratkem tekmovanje, kdo se bo izkazal boljši strikoni z dolarji ali tisti s tradicionalnim prijateljstvom.

Medtem ko so mogli biti vsi zadovoljni z razvojem med tremi državami na Balkanu, ki niso podložne Moskvi - Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo, zija proti Italiji še vedno tržaška vrzel. Angleški ministri so nedvomno izrazili svoje mnenje, da ta malenkost grdo ovira sicer lepe obrambne ukrepe na Balkanu. Titovci so javno izrazili pripravljenost, da puste Trst v razgovorih z Italijani zaenkrat na miru. Niso se pokazali malenkostne. Ugibati moremo in bodočnost bo pokazala, v koliko so se skušali pokazati svojim gostom velikodušne in požrtvovalne ter pripravljene pozabiti tako malenkost kot je nekaj tisoč Slovencev, kadar gre za velike stvari: recimo obljubo, da ne bodo sami, če bodo napadeni (kar je v sedanjem položaju neizbežno) ali pa priliko, da se kažejo svetu v objemu z Angleži. (zps)

V ANGLEŠKEM ZRAKU
(Poročilo poslušalca)

Titov pozdravni govor je BBC prenašal pri ponedeljkovih večernih vesteh. Naletel je na odmev, za katerega je bil preračunan. Angležem se je dobro zdelo, da se trudi z angleščino in vseč jim je bil pogum, čeprav iz govarjave včasih niso mogli razumeti. Tito se je zadnje mesece precej bavil z izgajevanjem svoje angleščine. Govor je bral z visokim šolarskim glasom, kot bi vsak od nas bral v jeziku, v katerem ni popolnoma pismen. Poredkoma se je zapletel in zmomljal nekaj po svoje. V splošnem izgovarja angleščino po jugoslovansko, stalno n. pr. bere "countries" kot "kantrijes". A Angleži so pisali, da je njegova angleščina "gladka" in eden je dognal, da v glasu ni nič musolinijevske arogance.

V Domači oddaji je govoril istega dne četrt ure o Titu brig. Maclean, ki je bil med vojno šef angl. misije pri partizanih. Sedanji konservativni poslanec je rekel, da se z vso politiko Tita seveda ne strinja, a občuduje tega tipičnega otroka dvajsetega stoletja, ker se je hrabro boril proti Nemcem in enako hrabro postavil po robu Rusom.

V četrtke je Lahki program oddajal enourni "Report on Yugoslavia". Pripravil ga je eden najboljših radijskih žurnalistov, ki se je prejšnji teden vrnil iz Jugoslavije, kjer je napravil nekaj posnetkov. Glavni poučilec je bil na izboljšanje položaja po prelomu z Moskvo. Program je prikazoval, kako bi Jugoslovani odgovarjali na vprašanja demokratov, a izogibal se je za režim kočljivih zadev. Prireditelj se je razgovarjal z uradnimi osebami, ki so razlagale industrijske načrte za povzdigo dežele, pa tudi z zasebniki, ki so tožili čez nekdanje slabe čase in priznavali, da se je marsikaj spremenilo na bolje. "95% ljudi bi bilo za demokratično vlado," je rekel nekdo, "a zdaj so vsi za Tita, ker ni druge izbere." "Bojimo se Rusov in vsi smo zanj proti njim," je rekel nek kmet. Ljudje mislijo, da je močna roka potrebna za industrijski razvoj zaostale dežele - je bil Angležev vtis.

TITOVA ZLATA DOBA V ČASOPISIH

(Od londonskega dopisnika)

Že teden pred prihodom je zajela tukajšnje časopise titovska mrzlica in dobro je služil, kdor je mogel pisati o maršalu ali daljnji deželi iz katere je prišel. Brigadir Maclean je zalagal londonski večernik STAR. V drugih ljudskih listih skoraj brez izjeme so se pojavljali drugačni jugoslovanski strokovnjaki. "Kakšno je življenje v Ljubljani?" sprašuje mojstrica v EVENING NEWS, ne da bi se v članku Ljubljani sploh približala. Bila je 14 dni v Jugoslaviji in vse ji je postalo jasno: mnogo je svobode, govedine, jajc, masla, sira, cigaret in neobritih moških; malo je obleke, lepota, plač in počitnic. Poleg takih modrosti so bili nedeljki časopisi očarani nad silnim zavarovanjem, ki ga bo deležen Tito v Londonu. Varnostni ukrepi so bili nekaj tako izrednega, da Angležem niso šli iz glave.

Smešnice na ta račun so bile številne. Recimo risba, kjer Tito opazuje neštete policiste, ki jih vidi skozi odprta vrata na hodniku in skozi okno pred hišo in v dolgih vrstah ob cesti; ob strani pa en diplomat še peta drugemu: "Maršal bi rad vedel, zakaj v Angliji vsakdo nosi temnomodro obleko in visok klobuk." Ali pa tista, kjer nekaj civilistov s sklenjenimi rokami zadržuje množico stražnikov: "To je zato, ker je več policije kot gledalcev." Ali pa končno risba previdnega fantka, ki ga stražnik za roko pelje čez cesto, a nek pobič se norčuje iz njega: "He, Tito!"

Ponedeljek je bil dan Titovih uvodnikov. "Hrabri mož pride danes v London," je pisal DAILY MAIL. Počasčena bosta njegov pogum in prijateljstvo, ne pa njegovi nazori. Je vodja hrabrega naroda, ki se je boril v dveh vojnah na britanski strani. "Maršal je vreden svojega ljudstva." Je edini državnik, ki se je upal izzvati rdečega medveda. Med vojno je držal nemške divizije, zdaj pa s Turčijo in Grčijo tvori trdnjavo na jugovzhodu. Pozdravi ne pomenijo priznanja njegovim verskim postopkom, nazorom ali socialnim teorijam.

Žarek upanja

Titov prihod "prinaša žarek upanja v svet, ki ga plaši strah pred vojno," je pisal DAILY EXPRESS. Katoličani in marksisti, ki se protivi-jo obisku, so čudna družba. Veseli moramo biti, da se končno sestanejo voditelji komunistične in nekomunistične države, ne da bi vpili propagando, ampak da bi se pomenili o življenju v miru in razumevanju. Lord Beaverbrook, lastnik tega več kot 4 milijonskega lista, ima rad svoje muhe. V četrtek je priporočal, naj zvabijo Mao Tse-tunga za Titom tako, da mu vrnejo ujetnike, ki nočejo nazaj, ker "jim je ameriška hrana preveč všeč".

Enako kot gornja dva je po svoje konservativen tudi DAILY DISPATCH lorda Kemsleya, ki upa, da nas bo "predsednikov obisk privedel nekoliko bližje k dobi krščanskega miru, ki bi ga vsi radi videli". Ožje razumevanje med Jugoslavijo in Zapadom bo utrdilo mir in dalo misliti satelitom. Tito pa bo spoznal grozo, ki navdaja ljudi na Zapadu ob preganjanju zaradi verskega prepričanja.

V bolj levem DAILY MIRRORJU, ki se baha z največjo naklado na svetu, smo brali odprto pismo Titu, ki ga poziva, naj poizkusi dobro voljo katoličanov. Zdaj je čas. Nič ga ne stane, če bi spet vzpostavil odnose z Vatikanom. V tem svetu sovraštva bi pomagala kakršnakoli prijazna gesta.

"Politični cilj tega obiska," piše DAILY TELEGRAPH, "je ojačiti obrambo proti sovjetskemu imperializmu." Mnogo je že bilo storjenega za gospodarsko in vojaško pomoč Jugoslaviji. Toda učinkovitost obrambne verige je zmanjšana, dokler visi v zraku med Jugoslavijo in Italijo. Tržaško vprašanje ju loči in nič bi ne bilo dragocenejše, kot če bi v sedanjih razgovorih ustvarili ozračje, v katerem bi bilo to vprašanje mogoče rešiti.

Glavni pomen obiska, po OBSERVERJU, leži v britanskem dokazu (1) spoštovanja do Jugoslovčanov in njihovega pogumnega voditelja, borca in državnika; (2) mišljenja, da ni treba, da bi bili različni gospodarski in politični sistemi zapreka pri miru, medsebojni vljudnosti in sodelovanju, samo če obe strani hočeta delovne, mirne odnose.

Globoko upanje

TIMES navaja odločitev 1941, ko je Jugoslavija "izbrala sigurno trpljenje namesto nečastnega miru" in si pridobila občudovanje Britancev, ki so napravili isto izbero eno leto prej. Enako pogumna je bila odločitev 1948. o prelomu z Moskvo. Obisk je upravičen že kot simbol nove jugoslovanske politike v zadnjih 5 letih. Poleg tega bo mogoče posvetovanje o novih dogodkih, kot je Stalinova smrt in balkanska prijateljska pogodba. Toda dokler traja negotovost glede Trsta, tisti del obrambe ne bo zadovoljivo rešen. "Danes je več svobode v Jugoslaviji, v resnici in teoriji, kot jo je bilo pred 5 leti. Kljub nesrečnemu prelomu z Vatikanom kaže, da to svobodo nekoliko razširjajo na versko polje.... Obisk naj (Titu) tudi razjasni, da britansko ljudstvo globoko upa, da bo nadaljeval po tej poti."

Rahlo se oddahneš pri MANCHESTER GUARDIANU, čeprav je uvodnik najdaljši. Malo obiskov je vzbudilo toliko nasprotovanja, piše. Največ smo slišali o Cerkvah, čeprav bi napad mogel biti širši in bi mogel zajeti mnoge nesvobodne poteze režima. Toda pomen obiska je bil pretiravan. Ne čustva, temveč interesi nas vežejo, kot je rekel sam Tito. Smešno je pričakovati, da bo pogledal Parlament in se vrnil domov kot pobornik svoboščin. Če se bo v Jugoslaviji razvijala bolj strpna in človeška oblika vlade, se bo zato, ker bodo vladarji videli prednost ali pa, verjetneje, ker ne bodo mogli preprečiti tega razvoja. V današnjem evropskem stanju si Jugoslavija in Zapad ne moreta pomagati, da ne bi pomagala drug drugemu. Mnogo je občudovanja za Jugoslovane v obeh vojnah, kar pa ni treba, da pomeni občudovanje za obliko vlade. Če se še kakšni sateliti odločijo od Moskve, ne bodo padli Beogradu v naročje, temveč bodo šli na svoje. Tita je najbolje pričemerjati narodnim "rešenikom", kot je gen. Nagib. Pri zvezah med Zapadnimi državami tvorijo svobodne ustanove resnično vez. Pri zvezah s temi drugimi je treba gledati, (1) če režim pomaga ne samo pri varnosti ampak tudi prožnosti v mednarodnih vprašanjih in (2) če njegova notranja politika utegne premagati gospodarsko zaostalost in občutek narodne manjvrednosti, ki omogočata sovjetsko ekspanzijo. "Toda sodelovanje med Zapadom in takimi vlada mi bo zahtevalo čisto glavo na obeh straneh."

Najboljši je bil petkov uvodnik MANCHESTER GUARDIANA, ki spominja na vprašanje, katero vznemirja tukajšnje javno mnenje. Kljub temu, da je režim nekoliko bolj strpen, je v zaporih še vedno število ljudi, ki so se pregrešili s svojim prijateljstvom do Zapada. Dr. Jančiković je umrl, drugi, dr. Jovanović n. pr., so še v zaporu. Dobro bi bilo, če bi zaključni komunikacije o razgovorih omenil tudi kako pomilostitev za vse te. Pri tem ni pozabljen Titov spor s katoliško Cerkvijo, o katerem bodo dobrodošle vse vesti o izboljšanju.

PAPIRNA POMILOSTITEV

Jugoslovanska skupščina je sprejela pomilostitev za kmete, ki niso bili obsojeni na več kot 5 let zaradi slabega izvrševanja nekdanje obvezne oddaje. Le 43 jetnikov in 363 pogojno izpuščenih bo deležno te pomilostitve.

Nepričakovano je nekomunistični poslanec dr. Moskovljević predlagal dodatek, da bi izpustili tudi vse politične jetnike in jim vrnili premoženje, češ da je priložnost ob ratifikaciji balkanske pogodbe primerna za izkazanje pomiritvenega duha. Preden je skupščina zavrgla njegov predlog, je dr. Moskovljević odšel iz zbornice.

Zamera v Beogradu

Srbskohrvaške oddaje Londona so se zamerile titovcem, ker so preveč resnično poročale o obisku. V resnici so Titu precej peli slavo, le dvakrat so omenili, da se vozi v neprobojnem avtu in da mu gledalci niso vzklikali. Ker so v Beogradu iz obiska delali triumf, jim je celo to bilo odveč in POLITIKA in BORBA sta skočili BBCju za vrat.

ZA SKUPNA PRIZADEVANJA

Prva letošnja številka YUGOSLAV BULLETINA naznanja, da vestnik izdaja novo ustanovljena "Zveza demokratičnih Srbov, Hrvatov in Slovencev". Ustanovili so jo tisti begunci, ki so se izjavili v prilog pariške Deklaracije (od 1. oktobra 1950) in za sodelovanje na sledečih točkah:

Učinkovito prizadevanje za osvoboditev Jugoslavije; skupna država naj bi bila stvarna federacija enakopravnih narodov po načelih politične demokracije in v duhu socialne pravičnosti; prehod iz komunističnega v demokratično obdobje mora obvarovati jugoslovanske državljane pred žrtvami, državo pa pred novimi gospodarskimi in socialnimi pretresi; zato bo tisto ureditev, ki jo bo sedanji režim pustil za seboj, treba vzeti kot nujno in začasno osnovo za demokratizacijo države; posamezne federativne enote naj bi preko svojih predstavniških teles odločale o svojem nadaljnjem obstoju in o ureditvi svojih socialnih in gospodarskih ustanov v duhu načel skupne ustave.

Zgornje zvezino stališče je korak naprej od Deklaracije, ki je ugotovila srbskemu, hrvatskemu in slovenskemu narodu "suvereno pravico, da se po osvoboditvi vsak s svojo večino, izrečejo, ali hočejo skupno državo, s kakšnimi pogoji in v kakšni politični in socialni obliki", in ki še vedno predstavlja osnovo novih sodelavcev v Zvezi. Toda kakor sam protikomunistem ni še dovolj, tako tudi besedna izjava o prepuščanju suverenih odločitev osvobojenim narodom težko predstavlja praktično osnovo za konkretno protikomunistično in demokratično akcijo. Delo proti rdeči diktaturi v Jugoslaviji vsekakor terja več.

Zveza je izbrala svoj delovni odbor, ki ga sestavljajo dr. Boris Bitenc, Evgenije Jurišić, dr. Bogoljub Kočović, Marko Krstić, Branko Majstorović, Dušan Pleničar, ing. Vladimir Predavec, dr. Bojan Ribnikar, dr. Vlasta Stojano-
vić, Desimir Tošić in Borut Žerjav. (ps)

KRŠČANSKA ZVEZA

Cleveland, 16. marca. (Od našega dopisnika)

Včeraj je bil v New Yorku zaključen tridnevni kongres Krščanske demokratske zveze srednje Evrope, ki mu je prisostvovalo 90 odposlancev (15 za vsako od šestih strank-članic) ter 160 opazovalcev. Slovenski zastopniki Ljudske stranke so - kot vse ostale stranke - imeli še svoje ločeno zborovanje, kjer so razpravljali o programu in delu Slovenske krščanske demokratske ljudske stranke.

Iz osrednjega kongresnega poročila tajnika g. Sieniewiczza zvezo, da sodeluje Zveza ofenzivno in defenzivno. V ofenzivni propagandi sodeluje z NC-FE, "Glasom Amerike" in Radiom "Svobodna Evropa". Njena defenzivna naloga pa je razširjati poznanje dejstev o metodah, sredstvih in taktiki komunistov za podjarmljenje narodov in posameznikov. Govoreč o delu za dobo po osvoboditvi, je tajnik poročal o študiju, kako najbolje organizirati bodoče življenje v osvobojenih deželah. Izkoriščena mora biti prilika, ko biva mo na Zapadu, da spoznamo njegovo organizacijo, vlado, gospodarstvo in kulturo. Treba je biti pripravljen sprejeti vse, kar bo najbolj vredno za naše narode. Istočasno pa ne smemo nehati opazovati, kljub vsem pomislekom, ogromen razvoj in spremembe, ki so zdaj v teku za Železno zaveso.

Zvezino vodstvo je ostalo isto kot doslej z msgr. Kozi Horvathom (Mađarska) kot predsednikom in g. Sieniewiczem kot tajnikom. Podpredsedniki so dr. Krek, prof. Pakštas (Litva), g. Popiel (Poljska) in dr. Prochazka (ČSR). Od Slovencev so v izvršilnem odboru še gg. Kalan, Kuhar in Basaj.

"Dol Tito" stane £ 5. - "Čakal sem iz radovednosti. Spomnil sem se na revščino in grozoto, ki zadene ljudi, ki so nasprotni Titu in dal sem duška svojim čustvom." Tako je izjavil pred sodiščem mlad uradnik, ki je bil kaznovan na plačilo petih funtov, ker je "uporabljal žaljive besede, ki bi utegnile povzročiti javen nered", ko je Tito prišel na kosilo h kraljici. Kakih 60 študentov je poskušalo prirediti na Trafalgar Square burko, kjer bi "napravili atentat na Tita". Eden se je pripeljal napravljen v epoleto in odlikovanja, drugi je razgrnil preprogo iz rdečega papirja in tretji je nosil venec iz čebul in zeljnatih glav. Policija je študente razgnala in eden je bil kaznovan na globo dveh funtov.

SPOMENICA MINISTRSKEMU PREDSEDNIKU

Vojvoda Norfolški je v imenu Katoliške zveze Velike Britanije in 19 katoliških organizacij poslal g.Churchillu spomenico o Titovem obisku. Predsednik vlade je odgovoril, da jo je skrbno prebral in da bo deležna "resne pozornosti".

Namen spomenice ni bil protestirati proti obisku, da si bi mnogi rajši videli, da bi Tito ne bil povabljen. Katoličani se bodo vseeno dostojno zadržali, zagotavlja vojvoda. Tudi zelo jih skrbi usoda katoličanov in drugih kristjanov v Jugoslaviji. O zatiranju je mnogo dokazov; naj zadostuje le pismo katoliških škofov Titu. Zelo važno je, da Tito svojega obiskane bo tolmačil kot priznanja za zatiranje. Zato hočejo poskrbeti, da bosta vlada in Tito spoznala čustva kristjanov te dežele. Hočejo tudi, naj vlada z vso silo dopove Titu, kako politika zatiranja škodi ugledu Titove vlade in kako bi olajšanje na tem polju pomagalo k boljšemu razumevanju med Britanci in Jugoslovani, ki si ga je tako želeli.

Spomenica je kot umerjena, resna in "državniška" maletela na ugoden odmev v tisku.

MED SOCIALISTI O TITU

Marčna številka "Sindikalista", ki ga izdajajo jugosl. socialisti-begunci, nadaljuje z objavo odgovorov na anketo Socialistične internacionale glede odnosa socialističnih strank do Zveze komunistov Jugoslavije.

Svicarska socialistična stranka si je zadnja leta precej prizadevala da zboljša stike z Jugoslavijo, "vendar...ne smatra da bi bilo oportuno zdaj obstoječe zveze poglobiti".

Socialistična združena zveza Kanade pozdravlja izmenjavo idej, toda je proti vsakršni akciji skupno z ZKJ in proti formalni zvezi med Internacionalo in jugosl. komunisti. Podpira stališče Švedske soc. stranke.

Japonska socialno demokratska stranka (desnica) predlaga, da bi ZKJ imela mesto opazovalca v Socialistični internacionali

Uradni odgovor Francoske socialistične stranke še ni bil objavljen, vendar, zaključuje "Sindikalist" utegne biti v skladu z izjavo namestnika glavnega tajnika stranke, ki jo je podal na kongresu Ljudske fronte v Jugoslaviji. G.Brutelles je v Beogradu izjavil med drugim: "Naša stranka se še ni uradno izrekla o jugosl. primeru. To bo mogla storiti šele po široki, demokratični razpravi v sami stranki", za kar pa bodo člani morali imeti na razpolago zadostne informacije. "Šele ko bo postal postopni razvoj vašega sistema k resnični demokraciji otipljivejši, šele tedaj bo vsakdo izmed naših rekel brez pridržka, da ste izbrali v svojih pogojih pravilno pot. Zato zavise naši odnosi v bodoče od napora vsakega posameznega delovnega človeka Jugoslavije, da zagotovi obstoj popolne gospodarske, politične in socialne demokracije."

Odgovori bodo še objavljeni.

(zps)

JAVNO MNENJE

Totalitarci: G.urednik! Čeprav je "Poruka" med častnimi izjemami (s še častnejšo "Našo rečjo") pri na padih na kardinala Stepinca, le pokaže čudno gledanje. Ne gre mi v glavo, zakaj bi ljudi, ki so za ali proti Jugoslaviji, sploh pre-sojali po veri. To vprašanje z ve ro nima niti najmanjše zveze. Pre sneto čuden je, kdor smatra, da so pravoslavni boljši Jugoslovani; kot če bi smatral recimo, da se pravoslavni bolj pote noge. J.Š.

PROTITITOVSKE DOPISNICE

25 dopisnic iz Amerike in 25 iz Anglije je prejel urednik Daily Telegrapha; na njih je tiskano besedilo: "Protestiram proti uradnemu obisku komunističnega diktatorja Josipa Broza Tita v Vel. Britaniji, ker ne predstavlja narodov Jugoslavije. Tito ni bil in nikoli ne bo zvest zaveznik. Za britansko-jugoslovansko prijateljstvo, brez Tita!" Podpisi na dopisnicah predstavljajo po "Telegraphu" "očividno jugosl. begunce. Njihovo pokroviteljstvo je nejasno!"

KLIC TRIGLAVA: enoletna naročnina znaša 24/-, četrtletna pa 6/-; za inozemstvo odgovarjajoča vsota s posebnim doplačilom za letalsko dostavo.